

Vlada Republike Slovenije
predsednik vlade, dr. Robert Golob
E: gp.kpv@gov.si

Ministrstvo za infrastrukturo
minister Bojan Kumer
E: gp.mzi@gov.si

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
minister Matjaž Han
E: gp.mgrt@gov.si

Ljubljana, 7. junij 2022

ZADEVA: Energetska kriza - pomoč gospodarstvu

Spoštovani predsednik vlade, dr. Robert Golob,
spoštovana ministra, gospod Bojan Kumer, gospod Matjaž Han,

na Gospodarski zbornici Slovenije se zavedamo, da se nova vlada sooča z nekaterimi akutnimi izzivi, ki zadevajo celotno družbo, ne le gospodarstvo. Vodstvo GZS je izrazilo pripravljenost za takojšnje tvorno in strokovno sodelovanje. Prvi konkreten dokaz odraža tudi ta dopis s konkretnim predlogom sheme pomoči nadpovprečno prizadetim podjetjem zaradi dviga cen električne energije in zemeljskega plina. Oblikovali smo ga v skladu z začasnim okvirom komisije (*Začasni okvir za krizne ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini, objavljen 24. 3. 2022*). GZS je pripravljena imenovati tudi člana v delovno skupino za premagovanje druginje energentov in hrane. Hkrati vas v dobrobit gospodarstva pozivamo k čimprejšnji organizaciji srečanja s predstavniki GZS in industrije, da vas seznanimo z razmerami in skupaj pristopimo k reševanju problema.

Na GZS se dnevno srečujemo z argumentiranimi pojasnili podjetij o zaostrenih razmerah na trgu. V letošnjem letu je prejšnja vlada res že odobrila pomoč tudi gospodarstvu, a

je ta bila izjemno ne ciljana in je z oprostitvijo omrežnine za celotno četrtoletje določenim gospodarskim subjektom celo povzročila nemalo težav. Poleg tega smo na ukrepe čakali kar 5 mesecev.

PREDLOG SCHEME POMOČI

Z namenom, da bi bil tokrat odziv vlade kar najhitrejši ter ciljan na subjekte, ki so utrpeli največjo škodo v trenutni situaciji, predlagamo sprejem sheme za podporo podjetjem po točki 2.4 »Pomoč za dodatne stroške zaradi izjemno visokih povišanj cen zemeljskega plina in električne energije«, ki bo prizadetim podjetjem nudila podporo v zahtevnih okoliščinah poslovanja, kot sledi:

- Skupna omejitev pomoči na podjetje je 2 mio EUR oz. 30 % upravičenih stroškov in se lahko dodeli do konca leta 2022.
Upravičeni stroški v okviru tega ukrepa so izračunani na podlagi povečanja stroškov zemeljskega plina in električne energije, povezanega z rusko agresijo proti Ukrajini. Upravičeni strošek je zmnožek števila enot zemeljskega plina in električne energije, ki jih je podjetje nabavilo pri zunanjih dobaviteljih kot končni odjemalec v obdobju od 1. 2. 2022 do 31. 12. 2022 (upravičeno obdobje), in določenega povečanja cene, ki jo podjetje plača na porabljeno enoto (v EUR/MWh). To povečanje cene se izračuna kot razlika med ceno na enoto, ki jo je podjetje plačalo v danem mesecu v upravičenem obdobju, in dvakratnikom (200 %) cene na enoto, ki jo je podjetje plačalo v povprečju za referenčno obdobje od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2021.
- Na ta način se povrne del nastale škode (do 30 %) le za tisti del cen, ki so višje od dvokratnika cen, kar pomeni, da ukrep res naslavlja najbolj prizadeta podjetja.

Sektorske omejitve pri navedeni pomoči niso predvidene, zato jih ne predlagamo, ker bi to pomenilo potencialno diskriminacijo upravičencev, ki jih začasni okvir po tej točki ne predvideva. Prav tako ne predlagamo drugih omejitev, ker je že sam pogoj dviga cen zahteven in ključen izločilen faktor.

Zakaj poziv k takojšnjemu ukrepanju?

Več kot 100 dni trajajoča invazija v Ukrajini in zaostrene razmere na energetskih trgih še stopnjujejo lani začeto energetsko draginjo. Da konca krize še ni na vidiku, jasno kažejo letne pogodbe za cene električne energije in zemeljskega plina z dostavo v naslednjem letu. Obenem se Evropska komisija s sankcijami proti Rusiji ter novo sprejetimi politikami še hitreje in ostreje usmerja v prehod v zeleno, kar prinaša številne tehnološke in ekonomske izzive. Pri Gospodarski zbornici Slovenije to razumemo in podpiramo, vendar se bojimo visoke cene navedene usmeritve. Industrija ne bo zmogla te transformacije brez dodatnih kompenzacijskih ukrepov.

Vsi ukrepi in protiukrepi, povezani z vojno v Ukrajini, imajo in bodo imeli gospodarske posledice za celoten notranji trg EU. Podjetja so lahko prizadeta tako neposredno kot posredno, in sicer v obliki zmanjševanja povpraševanja, prekinitve obstoječih pogodb in projektov in posledične izgube prometa, motenj v dobavnih verigah, zlasti surovin in polproizvodov, ali drugih vložkov, ki niso več na voljo ali so postali predragi. Najvišji davek te krize trenutno plačuje industrija materialov (energetsko intenzivna industrija), ki je na začetku dobavno oskrbovalnih verig vse ostale industrije. Zaradi 5- do 7-kratnega povišanja cen zemeljskega plina in 2- do 3-kratnega povišanja cen elektrike, podražitev, omejene dostopnosti nekaterih surovin in zamud pri prevozi se industrijski obrati v Evropi že začasno ali celo trajno ustavljajo.

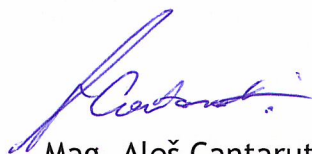
Razpoloženje v evropskem proizvodnem sektorju je upadlo

Majska vrednost kazalnika Eurozone Manufacturing PMI je upadla na 18-mesečno dno pri vrednosti 54,6, kar pomeni v povprečju še vedno zmerno dobre obete (predvsem zaradi visoke zaloge naročil), vendar je indeks aktualne proizvodnje (output index) upadel na 51,3, kar pomeni, da je v mesecu maju industrijska proizvodnja v območju evra skoraj obstala. Med evropskimi sektorji so bili po aprilskih podatkih (majski še niso na voljo) S&P Global Europe Sector PMI najbolj prizadeti sektorji avtomobilska industrija, kemična industrija in sektor kovin in rudnin. Specifičnost izzivov, s katerimi se sooča Evropa, slabša tudi konkurenčnost proizvodnje, še posebej energetsko intenzivnih proizvodov - aluminija, jekla, stekla, papirja, cementa in druge. Slabša konkurenčnost evropske industrije se odraža v prevzemu tržnih deležev s strani proizvodov tujih tekmecev (ki so izdelani v tujini z nižjimi stroški energentov) kot tudi v padcu izvoza evropskih izdelkov na tuje trge. Ob tem se na račun relativno nižje cene energentov krepi proizvodnja v ZDA (ISM proizvodni indeks je pri 56,1; nova naročila se krepijo). Cena plina v ZDA je bila v maju kar 3,7-krat nižja od cene v Evropi, ki je pretežno neto uvoznica fosilnih goriv in z iskanjem alternativnih dobaviteljev sprejema kompromis plačevanja višjih cen fosilnih goriv. Zemeljski plin je tudi ključen mejni energent, ki vpliva na oblikovanje končne cene električne energije.

Slovenska industrija je v 1. četrtletju 2022 poslovala še relativno dobro (3,5-odstotna medletna rast), zahvaljujoč pretežno predhodno opravljenim zakupom tako energije kot surovin (del poslovnih subjektov je plačeval tudi tekoče cene). Prihodnost je zaradi visokih cen energije in surovin, njihove nezanesljive oskrbe v prihodnje ter pretrganih dobavnih verig izjemno negotova.

Spoštovani,

na osnovi vseh navedenih argumentov vas še enkrat pozivamo k skupnemu sestanku s predstavniki GZS in industrije. V pričakovanju čimprejšnje določitve termina sestanka vas lepo pozdravljamo.

Mag. Aleš Cantarutti,
generalni direktor GZS

Tibor Šimonka
predsednik GZS